

Urozený barbar Ondřej Kohout

Malíř Ondřej Kohout žije a maluje ve Vídni a v Čechách. Jeho otec, spisovatel Pavel Kohout, ve své knize *Kde je zakopán pes* o tehdy malém synovi napsal: „Ondřej býval upovídaný chlapeček, který mě často lekal, když obsah normálního filmu vyprávěl tři hodiny. Pak začal malovat a přestal mluvit.“ A to trvá dodnes. Moc toho nenamluví, ale je vidět, že malování ho nejen baví, ale že se jím i sám baví. A literární geny zděděné po otci? Stačí si přečíst názvy obrazů.

Jednou jste vaše obrazy popsal jako nesymbolický nesmysl...

Nesymbolický nesmysl? To jsem měl kdysi rozhovor v hospodě U Zlatého tygra a měl jsem v sobě několik piv. Takže to byla taková směsice slov, která ze mě vypadla hlavně díky alkoholu. Teď nevím, co jsem tím tehdy myslel, ale ujalo se to. Byla to spontánní nesmyslná odpověď, zřejmě proto, že těžko dovedu převést do slov to, co maluju. Protože jinak bych to spíš popisoval, než maloval. Odpověď jsem velmi zjednodušeně, něčím, co vlastně nemá žádný smysl.

Malujete sportovce. Téma sportu vás přitahuje?

Můj přítel Jan Chlábek do jednoho mého katalogu napsal, že trpím flagelantstvím, které se projevuje denním až tříhodinovým cvičením. Přesto není sport v mé tvorbě vůbec směrodatný. Mne zajímá určitá symbolika pohybu, která se k tomu vztahuje, a já to dávám do jiných souvislostí. Trochu to ironicky nadsadím nebo podsadím. A pracuji i s textem, titulem obrazu.

Ale symbolika pohybu ve většině obrazů je dosti jednoznačná – sex.

Jsou i tací, kteří ho za sport považují, že ano. Tedy aspoň někteří účinkující v mých obrazech, a protože bych je nerad ovlivňoval, nechávám je při tom. Manipulace mi není blízka.

Ondřej Kohout (*1953)

Syn Pavla Kohouta a Anny Kohoutové absolvoval Akademii múzických umění v Praze, obor scénografie. V roce 1978 podepsal Chartu 77 a dva roky poté se odstěhoval do Vídně, kde žije dodnes. Od roku 1983 vystavuje převážně v Rakousku, Německu a Belgii, po roce 1989 měl i řadu výstav v České republice. Vytvořil také několik scén a kostýmů pro divadlo.

Nenapadlo vás malovat i jiný pohyb?

Ještě mě to nenapadlo, ale třeba se k tomu někdy dostanu. Možná, že mi symbolika sexu někdy z obrazů zmizí. Stále mě to nějakým způsobem fascinuje, ale trochu ironickým způsobem. Myslím, že samotný sex i nějak popírám. Já jej nepopisuju, to mi nepřipadá normální. Vycházím z pohybu, který vlastně se sexem nemá nic společného, ale vždy se mi tam objeví, dostane se tam zadními vrátky.

Jak vlastně takový obraz vzniká?

Chvilí mi to trvá, protože já nedělám přímo podle modelu. Občas si najdu fotky v nějaké publikaci, kde mě nějaký pohyb fascinuje, a při prohlížení mě napadne ještě něco navíc, co by se s tím dále dalo dělat. Nebaví mě jenom komentovat to, co vidím. I když to může být hezká barevnost, hezký pohyb. Něco hezkého, nebo ošklivého, to je jedno, ale potřebuju tam za tím vidět ještě druhou linii nebo třetí, čtvrtou, která není na první pohled vidět a kterou tam dostávám někdy i formou pohybu.

Nedílnou součástí vašich obrazů jsou jejich názvy. Kde berete nápady?

To je různé. Může to být nějaký slovní obrat, který mi dlouho vězí v hlavě, a najednou uvidím situaci a řeknu si, že to je přesně ono, pak už pouze hledám odpovídající pohyb na nějaké fotce. Nebo

Dole, vpravo, nahoře, uprostřed a vlevo jako obličej maskovaná hlava, 2009 (olej/plátno)

Pět jednonohých na pláži, 2001 (olej/karton)

Zajímá mě symbolika pohybu.

Příliš sehraný smíšený pár, 2007 (olej/plátno)

Opalující se pes a žena na pláži, 2005 (olej/plátno)

Veřejné tajemství – tajemná otevřenost, bezmocná moc – mocná bezmocnost, veselý smutek – smutná veselost, vyslovené mlčení – mlčenlivá výřečnost, pravdivá absurdita – absurdní pravda, ironická vážnost – vážná ironie, zvířecí lidskost – lidská zvířecnost, částečná úplnost – úplná částečnost, neviditelná bezblavost – bezblavá neviditelnost jsou neviditelné znaky mé tvorby, ty viditelné je možno vidět. – Ondřej Kohout o svých obrazech

naopak. Vše vzniká volným způsobem, ať vycházím z titulu, nebo ze situace.

V poslední době se na vašich obrazech objevují i lidé na mořských plážích...

Někdy se mi moje prožitá zkušenost objeví v obraze. Když jsem byl u moře a viděl tam typy, které se vyvalují na plážích a různě konzumují všechno možné, tak se mi do malování dostaly trošku jiné dimenze a je to takové spíš... Nevím, jak bych to nazval. Se sportem to nemá nic společného, se sexem už snad ani taky ne. Je to spíš takový antisex.

Vaše první obrazy měly politické náměty. Zmizely po vaší emigraci do Rakouska?

Vždy mě zajímal fenomén manipulace a jeho následky, v tehdejším Českoslo-

vensku na tom byl založen celý systém. Má tehdejší výpověď byla pravděpodobně viditelnější a krátce po tom, co jsme se vystěhovali, ještě převládala dost pochmurná nálada, ze které jsem se musel vymalovat. Protože vliv prostředí na tvorbu, aspoň tu mou, je nepopiratelný, začaly se barvy vyjasňovat a viditelnost jakéhosi poselství se začala snižovat. Problém manipulace mě stále zajímá, i když není na první pohled zřetelný. I v demokracii nepřestává být velkým lákadlem.

Kdy jste se rozhodl pro emigraci?

Skončil jsem školu – s nemalými problémy, dodělal diplomku a pak jsem se většinou věnoval pivu a podobným záležitostem. Podepsal jsem Chartu 77 a zjistil – s pomocí státní bezpečnosti – že tady dost těžko budu moct něco

dělat. Nemohl bych ani mýt okna. V té době jsem se rozhodl pro emigraci.

Jaké byly začátky ve Vídni?

Vystěhovali jsme se v roce 1981 se ženou Evou, také malířkou, a malým synem Mikulášem, protože tehdejší kancléř Kraisky prohlásil, že přijme všechny signatáře Charty 77 jako politické uprchlíky. Nejdřív jsme bydleli v jedné místnosti v penzionu, chodili půl roku na kurzy němčiny. Pak jsme dostali provizorní byt, ve kterém jsme konečně mohli začít malovat, i když ve stísněných podmínkách. Dva roky se o nás staral stát a od roku 1983 jsme převzali odpovědnost sami za sebe a protloukáme se jako výtvarníci. V roce 1985 jsme se přestěhovali do velkého bytu, kde žijeme dodnes a kde také oba máme ateliéry.

Zpravidla ji ironicky nadsadím, nebo podsadím.

Pomáhal vám otec?

Otec nám byl velkou oporou, ale proces integrace nám nemohl a zcela správně nechtěl odejmout, své zkušenosti si každý musí udělat sám. Především díky jemu jsem se podílel jako scénický výtvarník na několika divadelních inscenacích a také na jednom filmu – Ucho podle knihy Jana Procházky.

V Rakousku jste tedy začal dělat scénografii, kterou jste vystudoval?

Svou první scénu jsem dělal ještě v Praze pro otce, který už byl tehdy venku. V divadle Josefstadt tehdy inscenoval svého Augusta. Zadal mi scénu a kostýmy, které jsem udělal a poslal cestou, kterou zařídil agent StB – jak jsme zjistili později, samozřejmě. Naštěstí to nezabavil a poslal to dál. Přes něj jsme si dopisovali, on to všechno pilně přečetl a podal zprávy. Pak jsem dělal pár scén v Německu a Belgii a před šesti lety naposledy v Hamburku. Scénografie mě sice bavila, ale malování je přece jenom činnost, kterou mohu dělat kdykoli, která se nevztahuje ke konkrétnímu zadání. Malování mě baví a je to můj svět.

Co vám v emigraci chybělo?

Plzeňské pivo. Ne, vážně, máma, kamarádi. Ale člověk byl pořád v nějakém pohybu a nebyl čas na velké chmury.

Vy a váš otec jste žili ve Vídni, sestra Kateřina ve Švýcarsku. V Čechách zůstaly maminka a mladší sestra Tereza. Pro ně to tu asi nebylo jednoduché...

To je pravda, obě neměly pas – Tereze ho sebrali, když ji v roce 1978 nebo 1979 pustili na „západ“ s nadějí, že tam zůstane, a ona se vrátila. A mámu prostě terorizovali tím, že nás už nikdy neuvidí.

Byli jste v kontaktu? Jak dlouho jste maminku neviděl?

V kontaktu jsme byli telefonicky, s vědomím, že na lince nejsme sami.

Omezený muž, 1988 (olej/plátno)

Když bylo něco důležitého, tak se našly kanály, jak to sdělit či poslat. Až když jsme s tátou přepadli Biřaka při jeho návštěvě Rakouska 1988 a intervenovali za mámu a nejen za ni, tak dostala pas a mohla nás po sedmi letech navštívit. Tak hodný byl Biřak.

Po roce 1989 jste neuvažoval o návratu do Čech?

Říkal jsem si, že je to nesmysl, Vídeň není daleko, tak proč někde něco rušit a tady si zařizovat něco nového. Mohu kdykoli jezdit sem, vzdálenost je malá a navíc máma má chalupu v jižních Čechách, kterou jsme zrenovovali a tam teď také pracujeme. Definitivní přesun by byl nesmyslný. A Vídeň je velmi příjemné město pro život.

Vaše manželka Eva Vones je malířka – ovlivňujete se nějak navzájem?

Řekl bych, že podvědomě nějakým způsobem určitě ano. Bez ovlivnění nic nevznikne. Ale abychom si něco vysvětlili nebo se takzvaně umělecky hádali, to ne. My o tom v podstatě nějak moc nemluvíme. Když se nám zdá, že je něco dobré nebo špatné, tak k tomu velmi stručně něco poznamenejme.

Jednou větou...

Jedním slovem.

Oba dva se malováním živíte. Dá se jím opravdu užít?

Tak ještě jsme neumřeli hladu. Není to nic jednoduchého, protože nikdy nevíte, kdy co prodáte, jak dlouho vám peníze vydrží. Když třeba prodám obraz, nebo dostanu větší částku za prodej obrazů, tak si nepřipouštím, že máme peníze a že se nám daří dobře. Vím, že z toho zase musím zaplatit nejnnutnější věci a nemůžu jít do nějakých extra vydání za něco, co nepatří k mému životu. Maximálně se zajedu podívat k moři na ty „vyžrance“, získat tam inspiraci. A to je vlastně součástí mé práce.

Syn nikdy netoužil malovat jako jeho rodiče?

Mikuláš měl a jistě stále má velký talent. Věděli jsme, že slušně maluje a že ho to také docela baví. Poradili jsme mu proto, ať zkusí grafickou školu. Ke zkouškám ale musel odevzdat několik svých prací. A on zjistil, že aby se dalo z čeho vybírat, musí těch věcí udělat nejméně sto. Najednou se mu nechtělo, neměl na to asi trpělivost. Zjistil, že malováním není posedlý a pokud tím člověk není posedlý, tak to nemá smysl. Rozhodl se jít na gymnázium a potom studoval ekonomii. Říkal, že nechce být chudý jako rodiče. Víceméně se o sebe postaral sám. Dnes pracuje v bance a já doufám, že už brzy bude kupovat naše obrazy. ■